

..... [p1]

geloofd zy jezus kristus

St Nicolaes den 16 january 1897

zeer eerwaerde heer pastoor gezelle

ik kan niet nalaten met de vernieuwing des jaer u eerwaerde een gelukkig en godzalig nieuwjaer te wenschen veel zegen en voorspoed na ziel en lichaem en dat de hemel u eerwaerde eene goede gezondheid moge schenken en uwe levensdagen verlengen voor het geluk en welzyn van ons dierbaer vlanderens wiens geluk gy zoo zeer ter herte neemt ik bid de goede god opdat u eerwaerde het geluk zoude genieten van nog lange jaren te mogen stryden in de gelederen van zoo vele edele vlamingen die hun geen moiete of arbeyd ontzien om in het strydperk te treden voor ons oude en schoone vlaemsche zeden voor tael en rechten van ons vlaemsche volk onze voorouders waren fier dat hunne haren in den

..... [p2]

stryd vergrysd waren onder hunne helmen maer gy eerwaerde heer moogt er nog veel fierder op wezen dat de haren op uw edel hoofd vergrysd zyn met te stryden voor het goede ja eerwaerde de gryze haren die uw edel hoofd omkransen zyn als eene lauwerkroon om uwen schedel en met nog een schoonder kroon zult gy hier namaels pryken en van god dubbel den loon ontfangen voor al het goede dat gy hier gedaen hebt en als uwen edelen levensloop zal geeyndigd wezen zal uwen naem eerwaerde nog met eerbied genoemd worden en van geschlagte tot geschlagte voort leven onder de goede vlamingen zy zullen er fier op zyn dat zoo edelen digter en volksvriend onder hun midden geleefd heeft gelyk eenen goeden vader onder zyne kinderen en ik ook eerwaerde en ik ook eerwaerde ben er fier op dat ik het geluk gehad heb van u eerwaerde te mogen zien en spreken den dag¹ dat my dit geluk te beurt gevallen is zal ik altyt gedenken als een van de gelukkige

..... [p3]

.....

1 Guido Gezelle bracht samen met Alfons Janssens een bezoek aan Vrouw Weyn in de maand juli 1895.

dagen die ik beleefd heb ik hoop eerwaerde als de goede god ons in het leven laet dat ik nog eenmael het geluk zal mogen genieten van met u eerwaerd nog eens te mogen spreken ik bedank u ook eerwaerde voor het schoon gedigt dat gy eerwaerde gemaekt hebt van de destel² ik heb het gelezen in den biekorf³ en ik had er zoo veel behagen in dat ik het aenstons uitgeschreven heb ik heb de destels lief vele aenzien ze als het afbeeldzel der luyheyd maer ik aenzie ze als het afbeeldzel der getrouwigheyd omdat zy niet tegenstaende alle moiete die er aangewend woord om hun te verdelgen altyt in ons midden verblyven ik had ook eerwaerde voor [ulieden] eenen boek vol oude dingen volgeschreven in de hoop dat gy nog zoud weder gekeert hebben ik ben in myne hoop bedrogen geweest maer ik zal den boek tog goed voor u eerwaerde bewaren tot dat de gelegendheyd zich eens aenbied om hem aen u eerwaerde te kunnen bezorgen⁴ ik beveel my eerwaerde in uwe gebeden uw nederige dienaers

..... [p4]

.....

- 2 Volgens een getuigenis van Vrouw Weyn zou Guido Gezelle in juli 1895 bij een bezoek aan zijn goede vriend Alfons Janssens te Sint-Niklaas naar Vrouw Weyn gegaan zijn, waar hij een reuzendistel bewonderde. Dit zou volgens haar aan het ontstaan van het gedicht liggen. (Th. Penneman, Vrouw Weyn en Guido Gezelle. Een onuitgegeven handschrift over het ontstaan van Gezelles gedicht «Niemandsvriend» (1895). in: Ic Hou, contactblad tussen oud-leerlingen, ouders, leerlingen en vrienden van het Sint-Jozef-Klein-Seminarie Sint-Niklaas, 19 (1973/2) 36, p.64-81)

Gezelle lokaliseerde bij het dateren van het handschrift het gedicht te Vijve-Kapelle en te Kortrijk. De datum op het handschrift is 09/08/1895. (Verzameld dichtwerk, Guido Gezelle, J. Boets e.a. (red.), dl.4, p.231). Het gedicht 'Niemandsvriend' is opgenomen in de bundel *Rijmsnoer*. Daar is de datering 06/08/1895.

- 3 Het gedicht 'Niemandsvriend' verscheen verder ook nog in het tijdschrift Biekorf: 6 (9 augustus 1895) 15, p.232.
4 Vrouw Weyn verzamelde ook veel matriaal voor Biekorf dat ze aan Alfons Janssens bezorgde.

Zie:

De [brief van A. Janssens aan G. Gezelle van 09/02/1897](#): "Ik heb nog veel ontvangen van vrouw Weyn en ben gereed het in biekorf te geven zoo haast men er naar vragen zal."

De [brief van A. Janssens aan G. Gezelle van 27/02/1897](#): "Ik heb over eenige dagen Fie Weyn doen komen en heur den medewerkerspenning van Biekorf ter hand gesteld. Zy was overgelukkig."

De [brief van A. Janssens aan G. Gezelle 15/04/1897](#): "Dank voor uwe voorspraak by Biekorf ten voordeele van vrouw Weyn. Dank nog meer omdat U.E. de schryfboeken wilt nazien

Er zyn er al vyf."

Sophia elisabeth Peeters vrouw weyn gegroet in de heylige harten van jesus en Maria eerwaerde heer kan ik
[ulieden] met iet van dienst zyn dan hoeft maer eens te schryven zie hier het adres

Mynheer frans weyn st Nicolaes kleybeke by de kapel van het heylig hart

zie hier eerwaerde nog eenige namen van aen de oude gebouwen groote wyde schouwen (kave) met van
weerskanten Mesieren⁵ ingemets daer de oude vlaemsche moeders zoo lieve kinderdeuntje van zongen

oude schuren met wolvinnen⁶ aen gemaekt

oude schuren met een op eynde⁷ aen

aftrekken⁸ met eenen hoorenboom⁹

schuerdeuren met klinkketten¹⁰ in

.....

- 5 Een mazier of masier (afgeleid van het Franse 'maisière') is een spleet of holte in de muur. Meer bepaald gaat het hier om een (lamp)nis aan weerszijden van de grote open haard.
- 6 Mogelijk heeft dit te maken met het zogenaamde 'wolfseinde' of 'wolfsneus', wat een afschuining is aan het einde van een zadeldak. Een 'wolve' is een ander woord voor 'welve' of overwelling. Dit daktype werd vaak gebruikt bij strooien en rieten dakbedekkingen. In het Waasch Idioticon (waaraan Sophie Peeters meewerkte) wordt dit verder omschreven als: "vooruitkomende klimming van het stroodak rond de schuurdeur" en "uitspringend dak aan den top van den gevel eener schuur. Veel boeren hangen hunne eegden onder de wolvijn" (A. Joos, Waasch Idioticon. Sint-Niklaas: Strybol-Vercruyssen, 1900, p.749).
- 7 Verwijst vermoedelijk naar een 'opeinde' of plaatselijke verhoging.
- 8 In het Waasch Idioticon (waaraan Sophie Peeters meewerkte) wordt een 'aftrek' beschreven als een "afdak geplaatst tegen een groter gebouw" (A. Joos, Waasch Idioticon. Sint-Niklaas: Strybol-Vercruyssen, 1900, p.67).
- 9 Ook (h)oorboom, wat zoombalk of kantbalk betekent (L. De Bo, Westvlaamsch idioticon, vol.2, p.783). Andere synoniemen zijn noor(d)boom, hoekbalk of keper. Deze balk vormt een onderdeel van een schilddak of 'ghehoorenboomt' dak, een daktype dat twee lange trapeziumvormige dakvlakken heeft en dwars daarop twee driehoekige eindvlakken. In het Waasch Idioticon (waaraan Sophie Peeters meewerkte) staat verder als uitleg bij hoore(n)boom: "stuk hout dat in een dak tot negge dient van twee dakvlakken die te zamen een uitspringenden hoek maken" en "zijde van het dak waar de hoorenboom ligt" (A. Joos, Waasch Idioticon. Sint-Niklaas: Strybol-Vercruyssen, 1900, p.296).
- 10 Afgeleid van het Franse 'clencquet', en de benaming voor een kleine deur in een grote deur of poort (P.A.F. van Veen en N. van der Sijs, Etymologisch woordenboek: de herkomst van onze woorden, 2e druk, Utrecht/Antwerpen: Van Dale Lexicografie, 1997).

schuerdeuren met een vlaug¹¹ boven

schueren met brawands heuzeeen¹²

schouwen die met eenen bocht loopen

ik zal later u eerwaerde als het god belieft over de destels schryven en als gy het goed vind

.....

11 In het Waasch Idioticon (waaraan Sophie Peeters meewerkte) wordt een 'vlaag' beschreven als een "reep stroo die voor het karrekot hangt, om den wind, den regen en de sneeuw af te weren" (A. Joos, Waasch Idioticon. Sint-Niklaas: Strybol-Vercruyssen, 1900, p.715).

12 In het Waasch Idioticon (waaraan Sophie Peeters meewerkte) wordt een 'euzie' omschreven als het "onderste deel van een strooien of pannendak dat over den muur hangt". Een 'Brabantsche euzie' is "een deel van het strooien dak der schuur, vooruitspringende en met pannen gedekt (A. Joos, Waasch Idioticon. Sint-Niklaas: Strybol-Vercruyssen, 1900, p.210, 142).

Briefbeschrijving

Verzender	Peeters, Sophia Elizabeth
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	16/01/1897
Verzendingsplaats	Sint-Niklaas (Sint-Niklaas)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van de aanhef.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van de aanhef.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 203x129 wit, rechthoekig geruit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 rechts in de bovenrand: 16 Jan (potlood)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	6843
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle13206

Inhoud

Incipit	ik kan niet nalaten met de vernieu-
---------	-------------------------------------

Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	16/01/1897, Sint-Niklaas, Sophia Elizabeth Peeters (Vrouw Weyn) aan [Guido Gezelle]
Editeur	Karel Platteau; Marc Carlier (research)
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .

Citeren

Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
